

Gi større rom for lokaldemokratiet

Kommunesektorens betydning for å realisere FNs bærekraftsmål

Mange av bærekraftsmålene kan kun realiseres med lokal og regional innsats. Den nasjonale politikken må ta utgangspunkt i kommunesektorens behov og etablerte satsinger og strukturer for arbeidet med å levere på FNs bærekraftsmål.

- Legge større vekt på betydningen av lokalt arbeid med bærekraftsmålene.
- Konsultere kommunesektoren i alle trinn av nasjonale beslutningsprosesser i bærekraftsarbeidet. Periodiske frivillige rapporteringer (Voluntary Subnational Review og Voluntary National Review) må bidra til fart og retning for måloppnåelse.
- Fortsette kunnskapsdeling og -innhenting fra andre land og aktører, og vektlegge eksperimentering og innovasjon for å finne bedre løsninger på felles utfordringer.

God kommuneøkonomi og friere inntektsdannelse

En aldrende befolkning vil gi store omstillingsbehov i kommunene. Redusert i behov for barnehager og skole og betydelig økt behov for pleie- og omsorgstjenester gjør at prioriteringer og ressursbruk må endres vesentlig. Kommunesektoren må ha gode og forutsigbare økonomiske rammer, og inntektssystemet må være utformet slik at det gir mulighet til gode og likeverdige tjenester i hele landet. For at kommunene skal kunne løse oppgavene godt, er lokalt økonomisk handlingsrom nødvendig, der kommunene også sterkere kan påvirke egne inntekter.

- Sørge for at kommunesektoren har en reell inntektsvekst i stortingsperioden utover kompensasjon for økte kostnader av befolkningsutviklingen og pensjon.
- Prioritere vekst i kommunesektoren sine frie inntekter framfor å gi midler til nye statlige pålegg, eksempelvis gjennom detaljerte bindende standardkrav eller bemanningsnormer.
- Sørge for at reformer og nye oppgaver er fullfinansierte.
- Gi kommunene økt frihet i lokal fastsettelse av eiendomsskatten, den bidrar til et sterkt og representativt lokaldemokrati.
- Utrede reell friere lokal beskatningsrett på inntekt med sikte på innføring i andre halvdel av stortingsperioden. En slik lokal beskatningsrett må innføres på en måte som ikke fører til skattekonkurransen om et fåtall innbyggere mellom kommunene.

Tillitsbasert rammestyring

Kommuner og fylkeskommuner bør gjennom demokratiske prosesser og egne prioriteringer kunne ta selvstendige beslutninger og veivalg. Den statlige styringen skal være basert på rammestyring og gjensidig tillit mellom nasjonale og lokale myndigheter. Det innebærer mer tillit til det lokale folkevalgte demokratiet og det politiske og faglige skjønn som utøves der.

- Være varsomme med å lovfeste nye individuelle rettigheter og detaljerte krav til hvordan kommunene og fylkeskommunene skal løse oppgavene, blant annet i ny opplæringslov.
- Sørge for at kommunene har handlingsrom til å organisere og bemanne pleie- og omsorgstjenestene ut fra lokale behov, blant annet med arbeidstidsbestemmelser som støtter opp om innovasjon og befolkningens behov for tjenester.
- Unngå nye eller utvidede bindende bemanningsnormer i kommunesektoren i regjeringsperioden. Det foretas en bred evaluering av eksisterende normers konsekvenser for

tjenestekvalitet, andre tjenesteområder/i tjenesteområdet, kommunens økonomi, effektiv ressursbruk, arbeidsgiverpolitikk og tjenesteinnovasjon, og KS bør involveres i evalueringen.

- Være tilbakeholdne med å bruke innsigelser og unngå at statsforvalterne samordner innsigelser på en slik måte at politisk prioriteringer gjøres av statsforvalterne.
- Redusere tilsynstrykket for kommuner og fylkeskommuner for å gi frigjøre tid til tjenesteyting, og heller styrke veiledning og læringsaktiviteter til de som har behov.

Forebygge og håndtere hets og trusler mot folkevalgte

Vi må sikre gode rammer for en åpen og opplyst offentlig samtale. Hatefulle ytringer, sjikane og trusler mot lokale folkevalgte er et voksende problem og en trussel mot demokratiet. Mange vurderer å slutte i politikken og lar være å uttale seg om kontroversielle saker. Det kan hindre rekruttering av folkevalgte.

- Gi lokale folkevalgte samme rettsvern mot hatefulle ytringer og trusler som nasjonale politikere.
- Sikre PST og politiet gode rammer til å forebygge og håndtere hets og trusler mot lokale og regionale folkevalgte.